

بررسی علل و عوامل جرم شناسانه جرم سرقت در شهر کرمان در

خلال سال های ۹۳ - ۹۲

فاطمه پژمان^۱، سیدمهدی احمدی موسوی^۲

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۰/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۱/۱۴

چکیده

سرقت یکی از با سابقه ترین جرایم شهری است که در جوامع مختلف به شیوه های گوناگون دیده می شود. این جرم آثار تخریبی زیادی بر احساس ناامنی و در نهایت امنیت کشور دارد و بروز این جرم بر اساس عوامل متعددی به وجود می آید. هدف از این تحقیق، شناخت عوامل موثر جرم شناسانه جرم سرقت در شهر کرمان در خلال سال های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۳ بوده است. روش بکار رفته در این تحقیق از نوع توصیفی - تحلیلی بر پایه مطالعات میدانی است. جامعه آماری مورد مطالعه تعداد ۱۵۱ نفر مرد، که به دلیل جرم سرقت، در سه ماهه پایانی سال ۱۳۹۲ در زندان کرمان تحمل کیفری نموده اند، و همچنین مصاحبه با پنج نفر از کارشناسان نیروی انتظامی بر اساس روش کیفی انجام پذیرفته است. ابزار گردآوری در این تحقیق، پرسشنامه پیش ساخته توسط محقق و با استفاده از نرم افزار SPSS ۲۱ و از آزمون های همبستگی پیرسون و آزمون تی، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج حاصل از تحقیق نشان می دهد در به وجود آمدن جرم سرقت یک علت وجود ندارد، بلکه مجموعه ای از عوامل مختلف مثل؛ خانواده، فقر، عوامل اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، بیکاری، و مهاجرت در آن تأثیر گذار است.

واژگان کلیدی: سرقت، جرم شناسی، فرصت مجرمانه، مکان های جرم خیز.

۱- دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان، گروه حقوق جزا، کرمان -

ایران، ۰۹۳۷۷۸۲۳۳۳۱

۲- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد رفسنجان، دانشکده حقوق و علوم سیاسی، گروه حقوق جزا، رفسنجان - ایران

مقدمه

انسان موجودی است که در اجتماع به دنیا می‌آید و ارزش‌ها، ملاک‌ها و رفتارها را یاد می‌گیرد و این روند برایش مزایایی دارد، لیکن نکته مهم اینجاست که این روند همیشه ارمغان‌آور نیست. ارتباطات، محیط، فرهنگ، خانواده و... همه دست به دست هم داده و چرخه‌ای ایجاد می‌کند که بصورت اختلال در شخصیت، خودنمایی می‌کند. ویژگی‌های شخصیت آدمی تحت تأثیر عوامل زیستی، ارثی و محیطی است. تجارب مشترک در یک فرهنگ، خرده فرهنگ و تجارب مختص فرد در تعامل با آمادگی‌های فرد، شخصیت را شکل می‌دهد. یکی از ابعاد شخصیت، شخصیت ضد اجتماعی است که نه تنها برای فرد معضل است که یکی از معیارهای بزرگ جامعه محسوب می‌شود. افرادی که دارای چنین شخصیتی هستند، می‌توانند دچار انحراف اجتماعی و بزه‌کاری گردند. انسان موجودی اجتماعی است و ساخته و پرداخته نهادهای فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و جامعه‌ای است که در آن پرورش یافته است. به عبارت دیگر؛ الگوهای زندگی، رفتار و شخصیت هر فرد، انعکاسی مستقیم و غیرمستقیم از واقعیت‌های عینی محیط اجتماعی او در طول زندگی می‌باشد، بدین صورت اگر در جامعه‌ای پدیده‌هایی ناهنجار چون اعتیاد، سرقت، قتل، خودکشی، طلاق، روسپی‌گری و گدایی و... دیده شود، باید ریشه‌اش را در درون جامعه و مناسبات حاکم بر آن جستجو کرد. امروزه با گسترش اجتماعات و پیشرفته شدن جوامع و پیچیده‌تر شدن این جوامع و ارتباط بین انسان‌ها و اجتماعات، به شکل فزاینده‌ای پیچیده و گسترده شده است. در چنین شرایطی انسان‌ها در همه حال در جهت آسایش و پیشرفت مادی و اجتماعی خود تلاش می‌کنند، و در این میان گروهی بجای تلاش کردن، حتی از شکستن هنجارها و زیر پا گذاشتن حقوق دیگران نمی‌گذرند و این اقدامات را به‌عنوان راهکار و روش رسیدن به هدف خود بر می‌گزینند که اینگونه رفتارها در طول تاریخ موجب به وجود آمدن سیستم مجازات شده است.

تحقیق حاضر یکی از جرایم علیه اموال و مالکیت انسان‌ها یعنی سرقت را معرفی کرده و چون این جرم با گذشت زمان و پیشرفت امکانات، روش‌های جدیدی از سوی مرتکبین این جرم ارایه و به مرحله اجرا در می‌آید. در جوامع بشری، سرقت به‌عنوان یک جرم علیه آسایش و امنیت مردم وجود داشته و افزایش آن، باعث نگرانی مسئولین جامعه و کاهش احساس امنیت شهروندان می‌شود. در این تحقیق به شناسایی عوامل زمینه ساز و مرتبط با بروز سرقت می‌پردازیم، تردیدی نیست که برای پیشگیری یا مبارزه با هر

پدیده‌ایی ابتدا باید خود آن عوامل مربوطه را شناخت. باید دانست که مجرمین یک طیف را تشکیل می‌دهند و به همین دلیل توضیح ساده‌ایی درباره ارتکاب جرم آن‌ها وجود ندارد. در این پژوهش، بررسی کلی بر روی انواع سرقت و بررسی ویژگی‌های شخصیتی - اجتماعی خانوادگی مجرمین سرقت و علل و عوامل آن صورت گرفته است. امید است که با تأثیر آموزش و اطلاع رسانی همگانی، میزان ارتکاب این جرم کاهش یابد.

پیشینه و مفاهیم تحقیق

مفهوم سرقت: سرقت واژه‌ای عربی از ماده سرق به معنای برداشتن از کسی با حيله و فریب یا از خفا و پنهانی یا برداشتن مخفیانه چیزی و بدون حق برداشت آن است. همچنین سارق به کسی گفته می‌شود که به طور پنهانی وارد مرز شود و چیزی که مال او نیست بردارد. در فرهنگ فارسی نیز واژه سرقت به معنای دزدیدن و دزدی کردن یا بردن مال دیگری آمده است. تعریف اصطلاحی سرقت به معنای ربودن خدعه آمیز مال غیر، برداشتن چیزی از دیگری بدون اطلاع و رضایت آن‌ها، گرفتن و بردن پول کسی به زور یا مکر یا فریب، ربودن متقلبانه به دیگری است (گلدوزیان، ۱۳۷۲: ۲۹۳).

سرقت: بطور کلی عبارت است از: ربودن مال دیگری بطور پنهانی و یا آشکار با سوء استفاده از غفلت، عدم آگاهی و هوشیاری لازم صاحب مال با زور و خشونت.

چون واژه سرقت مصادف با ربودن و نقل مکان مال می‌باشد از منظر حقوقی شامل اموال غیر منقول نمی‌باشد و برای سرقت اموال منقول هم تا کنون ۲۸ مورد سرقت نظیر: خودرو، وسائل منزل، موتورسیکلت، جیب بری، سرقت به عنف، سرقت مسلحانه، سرقت اماکن، سرقت احشام، سرقت اموال دولتی (کابل برق و مخابرات) تعریف شده است و واژه‌هایی همچون تصرف عدوانی در موضوع اموال غیر منقول و یا امینی که مال مورد امانت را تصاحب می‌کند (خیانت در امانت) سرقت ادبی آثار هنری و حق ثبت اختراع و مالکیت معنوی و... در بعضی از کشورها مثل انگلستان جزو سرقت عین مال محسوب می‌گردد. ولی در حقوق اسلام و حقوق ایران تنها عین مال مسروقه ربوده شده جزو اصطلاح سرقت محسوب می‌گردد. علاوه بر عنصر مادی و معنوی برای تحقق جرم در ماده ۱۹۷ ق. م. ا، ارکان دیگری هم مدنظر قرار گرفته، همچون واژه (به طور پنهانی) که این مورد نیز در مقایسه با قوانین سایر کشورهای مثل انگلستان (قید بطور پنهانی) ملاحظه نمی‌گردد. و این مواد (۱۹۷، ۲۱۲ ق. م. ا) که یکی از ارکان سرقت را پنهان بودن آن عنوان می‌کند نمی‌تواند جامع و مانع باشد چرا که مواردی همچون سرقت مسلحانه

که در ملاء عام صورت می‌گیرد شاید مشمول این مواد قانونی قرار نگیرد که با توجه به ۲۲۷ قانون مجازات اسلامی اخیر التصویب "به طور پنهانی" را حذف نموده و ربودن مال متعلق به غیر را عنوان کرده است.

فرصت مجرمانه: در واقع فرصت در جرایم و مخصوصاً فرصت در جرم سرقت یکی از ارکان اصلی بروز این جرم است: فرصت در تمام جرایم نقش دارد و مخصوص به یک جرم خاص نیست. فرصت‌های مربوط به هر جرم و مخصوصاً جرم سرقت، خاص است و فرصت تقارن زمانی و مکانی ایجاد می‌کند و در محله‌های متفاوت (بالای شهر یا پایین شهر) بطور متفاوتی توزیع شده است. به طور مثال سرقت از کودکان در محله‌های پایین شهر آسانتر از سرقت در محله بالای شهر است و حتی نوع و روش ارتکاب سرقت هم در محله‌های متفاوت فرق دارد. فرصت‌های ارتکاب جرم سرقت رابطه نزدیکی با فعالیت روزمره دارد، فرضاً نبود همسر یا زوجین در خانه در ساعات مشخصی از روز که در محل کار بسر می‌برند.

کانون‌های جرم خیز: وجود تعداد بیشتر بزه‌کاران و داشتن توانایی و انگیزه کافی جهت عمل مجرمانه از دیگر عوامل موثر در شکل‌گیری کانون‌های جرم خیز است (اک، کمرون، لیستر، ویلسون، ۱۳۸۸: ۱۶۰).

رویکرد کانون‌های جرم خیز بر بزه‌کاری در سطح شهر تمرکز دارد و بدنبال کشف ارتباط و تغییرات در بین و میزان جرایم ارتكابی یک شهر در فصول مختلف یا ماه‌های مختلف سال، روزهای هفته و ساعات مختلف شبانه روز می‌باشد. این شیوه تحلیل به شناسایی بهتر نقاط جرم خیز و الگوهای مختلف بزه‌کاری کمک می‌کند و بدین ترتیب دست اندرکاران قضایی و انتظامی می‌توانند کمک نمایند (توکلی ۱۳۸۴: ۷۲).

آنچه مسلم است برخی مکان‌ها به دلیل ساختار کالبدی خاص و همچنین ویژگی‌های اجتماعی - اقتصادی ساکنان آن، امکان و فرصت بیشتری برای وقوع جرم دارند، در مقابل برخی مکان‌ها مانع و بازدارنده فرصت‌های مجرمانه هستند. همین امر موجب می‌شود تا بزه‌کاران در انتخاب محل بزه‌کاری خود به دنبال کم خطرترین و مناسب‌ترین فرصت‌ها و شرایط مکانی برای ارتکاب عمل مجرمانه باشند. از طرفی تحلیل زمانی و مکانی محدوده‌های جرم خیز به کمک مسولان قضایی و انتظامی، کمک زیادی به پیشگیری از جرم می‌کند.

الگوهای مکانی - زمانی نوع و میزان جرایم مرتبط با سرقت (سرقت به عنف، شرارت و باجگیری) در شهر کرمان، با توجه به آمارهای مرکز فرماندهی انتظامی استان

کرمان در ۳۰ نقطه بیشترین جرایم مربوط به سرقت را داشته که در این میان مناطقی مانند مشتاق، سلسبیل، سرآسیاب، خیابان سرباز و.... بیشترین آمار و فراوانی جرم سرقت را دارا بوده است.

اقسام سرقت

از نظر حقوقی جرم سرقت صرف‌نظر از چگونگی ارتکاب آن، بیشتر معطوف به اثبات یا عدم اثبات بزه و انتساب آن به متهم و انطباق با قانون برای تعیین مجازات در صورت احراز مجرم بودن بزه‌کار است. ولی از نظر جرم‌شناسی و جامعه‌شناسی جرم، با توجه به چگونگی ارتکاب جرم و نحوه عمل و جزئیات آن، می‌توان به موارد و اطلاعاتی دست یافت و کشف حقایق مورد استفاده قرارداد، و با این حال با توجه به نگرش حقوقی و جرم‌شناسی سرقت انواع مختلفی دارد. بطور کلی سرقت به دو شیوه انجام می‌گیرد: سرقت ساده (سرقت عادی) که سارق بدون توسل به زور چیزی را می‌رباید. سرقت با توسل به زور و تهاجم (سرقت جبری) که به صورت فردی یا گروهی (باندی) اتفاق می‌افتد (رسولی، ۱۳۸۵: ۸).

انواع سرقت به اعتبار شدت و ضعف مجازات (حقوقی):

- ۱) سرقت مستوجب حد   ۲) سرقت مستوجب تعزیر   ۳) راهزنی

انواع سرقت از حیث نوع ارتکاب

- (۱) - سرقت از منازل (۲) - سرقت از مراکز تجاری و مغازه‌ها (۳) - سرقت از ادارات و موسسات دولتی و غیر دولتی (۴) - سرقت از اماکن عمومی (۵) - سرقت وسایل نقلیه (۶) - کیف قاپی (۷) - سرقت برق، آب، مخابرات (۸) - جیب‌بری (۹) - سرقت مسلحانه (۱۰) - گردن‌بند قاپی (۱۱) - سرقت رایانه‌ای (۱۲) - سرقت ادبی (۱۳) - سرقت اشیای عتیقه و طلاجات (۱۴) - سرقت احشام (۱۵) - سرقت از ساختمان‌های نیمه‌کاره ۱۶ - سرقت از طریق هیپونیزم (۱۷) - سرقت از طریق وایفای رایگان در اماکن عمومی.

علت‌شناسی سرقت

سرقت یا دزدی یکی از رایج‌ترین جرایم در همه جوامع بوده و هست و به نوعی نظم و امنیت اجتماعی را تهدید نموده و باعث ایجاد ناامنی در جامعه می‌شود. آمارهای اداره کل پلیس بین‌الملل در مورد انواع سرقت در ۹۳ کشور جهان در سال ۱۹۹۹ نشان می‌دهد که در ده کشور آلمان، فرانسه، ژاپن، روسیه، آفریقای جنوبی، کانادا، استرالیا،

لهستان و دانمارک به ترتیب بالاترین حجم سرقت روی داده است (صدیق: ۱۳۸۶، ۹۴). در بین این ده کشور بالاترین میزان مربوط به آلمان و کمترین آن به دانمارک اختصاص دارد و رتبه ایران بیست و سوم است.

در بررسی عوامل ارتکاب به سرقت علت‌هایی چون موضوعات اجتماعی، اقتصادی، بیکاری، مهاجرت، رشد جمعیت، فقر فرهنگی و بسیاری از عوامل نیز ناشناخته‌اند. بروز و شکل‌گیری سرقت به مانند سایر پدیده‌های اجتماعی متأثر از عوامل و انگیزه‌های متعددی است و در تبیین آن نیز بایستی با رویکرد همه جانبه نگریده شود و جوانب مختلف موضوع مدنظر قرار گیرد.

در زمینه جرم سرقت تا به حال، مطالعات و تحقیقات زیادی انجام پذیرفته است و این پدیده از منظرهای متعددی مورد بررسی قرار گرفته است. برخی از پژوهش‌ها رهیافت اجتماعی و فرهنگی را الگو قرار داده و در صورت تبیین ریشه‌های اجتماعی و فرهنگی این پدیده هستند، برخی دیگر فرصت‌های جرم و الگوهای بوم شناختی و وضعی را مدنظر قرارداده و مکان و زمان را در بروز جرم سرقت موثر دانسته و طراحی محیطی و همچنین کانون‌های جرم خیز را در شکل‌گیری این رفتار بزه‌کارانه دخیل می‌دانند. در این پژوهش به برخی از تحقیقات انجام گرفته در ایران بطور اجمال اشاره می‌شود. مرشدی (۱۳۸۶) به بررسی پدیده سرقت در شهرستان بردسیر پرداخته و عوامل موثر در انتخاب مکان سرقت از منازل را در این شهرستان مورد بررسی قرار داده است. مرشدی با استفاده از روش پژوهش کاربردی و توصیفی و بکار بردن الگوی فرصت جرم، پژوهش خود را انجام داده است. بنا بر نتایج حاصله از این پژوهش چهار عامل کلیدی: شرایط محیطی محل وقوع جرم، طرح و نقشه‌های قبلی سارقان، خصوصیات و ویژگی‌های فردی سارقان و عامل مکان و زمان در شکل‌گیری سرقت بیشترین تأثیر را دارد.

بارانی (۱۳۸۸)، به تحلیل الگوهای مکانی - زمانی بزه‌کاری در مناطق شهری (مطالعه موردی جرایم سرقت به عنف و شرارت و باج‌گیری در بخش مرکزی شهر تهران) پرداخته و با استفاده از سامانه GIS تحلیل خود را ارائه نموده است. روش پژوهش در این تحقیق ترکیبی از روش‌های توصیفی، تطبیقی و تحلیلی است و جامعه آماری آن، مجموعه جرایم ارتكابی در محدوده بخش مرکزی شهر تهران می‌باشد. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که وقوع جرایم سرقت به عنف، شرارت و باج‌گیری در جامعه مورد مطالعه از الگوهای مکانی و زمانی خاص پیروی می‌کنند و بیشتر جرایم در روزهای شنبه، یکشنبه و چهارشنبه و غالباً روز و وقت اداری رخ می‌دهد. مرکز ثقل کانون‌ها در

قسمت‌های مرکزی و شمال شرقی بخش مرکزی شهر تهران شکل گرفته است.

پژوهشی با عنوان جغرافیای جرم در نواحی روستایی با تاکید بر سرقت دام در بخش گلزار از توابع شهرستان بردسیر با استفاده از روش توصیفی - کاربردی توسط رضوانی (۱۳۸۸) انجام گردیده است، که جامعه آماری آن را روستاهای بخش گلزار شهرستان بردسیر از توابع استان کرمان تشکیل می‌دهد. یافته‌های تحقیق نشان داد که از سال ۱۳۸۴ سرقت احشام، سیر صعودی داشته و هر سال بر تعداد آن افزوده می‌شود. علاوه بر این، پراکندگی سرقت دام در فصل‌های مختلف سال، متفاوت بوده و بیشترین درصد آن در فصل زمستان رخ داده است که با بیکاری فصلی در این فصل قابل توجیه است. افزایش برخی بزه کاری‌های اجتماعی نظیر اعتیاد، حذف نگرهبان‌های محلی و کمبود پاسگاه‌های انتظامی از عوامل موثر بر افزایش سرقت‌ها در این ناحیه بوده است.

کلانتری (۱۳۸۹) در تحلیل فضایی الگوهای بزه سرقت در بخش مرکزی شهر کرمان با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS با استفاده از روش تحلیلی - تطبیقی برای درک و شناسایی الگوهای مکانی برهکاری در بخش مرکزی کرمان، بیان داشت که کانون‌های جرم خیز مرکزی به طور تصادفی توزیع شده است. از سوی دیگر، بالا بودن میزان کاربری تجاری و کمبود برخی کاربری‌های مورد نیاز شهروندان از جمله فضای سبز که نظارت رسمی بر این محدوده‌ها را بسیار دشوار ساخته، در افزایش توزیع جغرافیایی نوع و میزان جرایم و شکل‌گیری الگوهای فضایی بزه کاری موثر بوده است. محققین این پژوهش مدعی هستند که با ساماندهی و ارتقای سرانه‌های تأسیساتی و تجهیزاتی و خدماتی، ایجاد فضاهای تفریحی و فراغتی سالم، تعریض شبکه معابر و مکان یابی مراکز انتظامی جهت افزایش نظارت رسمی در این محدوده و اصلاح فیزیکی و کالبدی فضاهای مسکونی این محدوده می‌توان امکان آسیب پذیری این فضاها و میزان وقوع جرایم را کاهش داد.

یحیی زاده و رحیمی (۱۳۸۸) در بررسی عوامل موثر بر سرقت نوجوانان بزه‌کار کانون اصلاح و تربیت شهر ماهان، با تمرکز بر عوامل اجتماعی و فرهنگی، نقش خانواده و اختلافات خانوادگی و رشد شخصیت را در شکل رفتارهای کجروانه موثر نشان داد. محققین با استفاده از نظریات هم‌نشینی افتراقی و نظریه آنومی با روش عملی - مقایسه‌ای تحقیق را انجام داده‌اند و نتایج حاصله نشان می‌دهد که بین پایگاه اقتصادی - اجتماعی، حمایت گروهی، ساختار خانواده و برچسب زنی با سرقت رابطه معناداری وجود دارد.

مبانی نظری تحقیق

*نظریه کارایی کنترل‌های اجتماعی جرم: امروزه در کشورهای صنعتی دنیا به لحاظ خشن شدن بزه‌کاری اطفال، دولتها علیه رجم زرادخانه کیفی خود موفق به تأمین امنیت عمومی، هستند و در کنار امنیت عمومی، ما شاهد ظهور صنعت تأمین امنیت در بخش خصوصی هستیم، بنابراین موارد سواستفاده بخش خصوصی از اسلحه و ورود کارگهان خصوصی در حریم خصوصی افراد و... باعث ظهور جرایم جدیدی شده است (نجفی ابرنآبادی، ۱۳۸۳).

پس یک طرف کنترل اجتماعی نهادهای کیفی‌اند و در طرف دیگر نهادهای غیرکیفی:

۱- دفاع شخصی

۲- ضمانت اجراها و پاسخ‌های خانوادگی، انضباطی، انتظامی، اداری و صنفی.
۳- شکل دیگر کنترل اجتماعی، نظارت متقابل و نظارت همسایه است و شایعه نیز مهم است و فشار و الزامات خودجوش و نامحسوس ناشی از هموعان، خویشان و همسایگان است (مثلا طلاق امری ناپسند است).

مهآر و کنترل جرم، شامل تلاش و کوشش و بسیج قوای عمومی و بخش عمومی اعم از دولت، شورای شهر و شهرداری و... با نهادهای غیر دولتی می‌باشد. آیا انواع کنترل اجتماعی قابل اجراست؟ و آیا انواع کنترل اجتماعی، موفق به جامعه عمل پوشاندن و موفق به ایجاد جامعه عاری از جرم شده‌اند و آرمان شهری بنام جرم مساوی با صفر در پرتو کنترل اجتماعی محقق شده است؟

پاسخ منفی است. مجازات‌ها موفق به فراهم کردن یک جامعه عاری از جرم نشده‌اند (در کنترل اجتماعی ما دو نوع پاسخ داریم: پاسخ‌های پیشگیرانه و پاسخ‌های سرکوبگرانه. در پاسخ‌های پیشگیرانه خانواده، مدرسه، روحانیت و... در یک اقدام کنشی به استقبال جرم می‌روند، ولی در ضمانت اجرای کیفی در یک اقدام واکنشی ابراز وجود می‌کنند. بنابراین وقتی احتمال اجرا و اعمال مجازات افزایش یابد، علی‌الاصول بزه‌کاری باید کاهش یابد و بالعکس هرچه میزان اعمال مجازات کاهش یابد، و سوسه مجرمین به عمل مجرمانه نزدیکتر می‌شود. پس یک کیفر محتمل، قاعدتا باید موج بزه‌کاری را پایین آورد. در این اظهار نظر باید یک نوع تعدیل برقرار شود و آن اینکه این امکان وجود دارد که دستگاه کیفی و دادگاه‌ها به لحاظ تراکم پرونده و کار «پلیس به لحاظ کار، وقت کافی را برای رفع و رجوع و رسیدگی به همه پرونده‌ها نداشته باشند و افزایش بزه‌کاری که منجر

به افزایش کار دستگاه پلیسی می‌شود احتمال مجازات و کیفر شدن را کاهش می‌دهد که اینگونه نقایص تسامح گونه در کار پلیس، قانون و دستگاه عدالت کیفری باعث افزایش جرم و جرم‌زایی می‌شود (نجفی ابرنآبادی، ۱۳۸۳).

تبیین عوامل جرم‌شناسانه جرم سرقت در پرتو نظریات جامعه‌شناختی

نظریه ناکامی منزلتی کوهن: کوهن (۱۹۵۵) بر این عقیده است که فرزندان طبقات پایین که مانند دیگر هم سن و سالان خود از طبقات متوسط جامعه به مدرسه می‌روند و در آنجا با ارزش‌های طبقات متوسط آشنا و طالب منزلت‌های اجتماعی مقبول می‌شوند در رقابت با همکلاسان طبقات بالاتر خود در می‌مانند، ناکام و تحقیر می‌شوند و می‌بازند. این فرزندان شکست خورده محروم در مواردی از ادامه تحصیل و کسب مدارج بالاتر تحصیل محروم می‌شوند و برای جبران ناکامی خود برای دستیابی به منزلت، خرده فرهنگ‌های بزه‌کاری تأسیس می‌کنند که نظام ارزشی آن مقابل نظام ارزشی مقبول در جامعه است و بنظر کوهن تنها ناسازی اهداف و ابزار مورد نظر مرتن به خودی خود به کج‌رفتاری منجر نمی‌شود، مگر اینکه متغیر مداخله‌گری چون سرخوردگی و ناکامی منزلتی به معادله اضافه شود. بنابراین «شکاف بین اهداف و ابزار بواسطه ناکامی منزلتی موجب کج‌رفتاری می‌شود» (صدیق، ۱۳۸۶: ۴۶).

* با توجه به تحلیل کوهن چنین می‌توان برداشت کرد که افراد جامعه به سه دسته فقیر، متوسط و ثروتمند تقسیم می‌شوند که در این میان طبقه متوسط به نوعی نهادها و موسسات جامعه را اداره می‌کنند و اینها هرکسی را بر طبق ضوابط خود (استانداردهای خود) محک می‌زنند و پسران و دختران مطابق با ضوابط آن جامعه باید عمل کنند بطوریکه زندگی این افراد از طریق رسانه‌های عمده‌ای مانند مدارس، سینماها و مطبوعات که به مردم القا عقیده می‌کنند جریان می‌یابد و این رسانه‌ها در دست طبقه متوسط است، ولی فرزند طبقه فقیر قبلاً چنین تجربه‌ای نداشته و به‌نوعی احساس محرومیت و ناکامی می‌کند، بنابراین برای دستیابی به امیال و آرزوهایش رو به بزه‌کاری و سرقت می‌کند.

۳۹

نظریه پیوند افتراقی ادوین ساترلند: ادوین ساترلند نخستین بار نظریه پیوند افتراقی را در سال (۱۹۳۹) منتشر ساخت. در نظریه فراوانی معاشرت یا پیوند افتراقی کوشش می‌کند که نشان دهد، جنایت و انحراف از طریق انتقال فرهنگی در گروه‌های اجتماعی واقع می‌گیرد (ممتاز، ۱۳۸۱: ۱۹).

بنابراین نظریه، نزدیکان و همسالانی که بزه‌کار باشند، تأثیر زیادی بر تشکیل و تقویت

نگرش بزه‌کاری می‌گذرند و فرد را بسوی بزه‌کاری سوق می‌دهند. نکته اصلی نظریه «ساترلند» این است که افراد به این علت کج‌رفتار می‌شوند که تعداد ارتباط‌های انحرافی آنان بیش از ارتباط‌های غیر انحرافی‌شان است.

پیوستن به بزه‌کاران یا جدا شدن از غیر بزه‌کاران (پیوند افتراقی) به فراگیری مطالبی می‌انجامد که موافق تخلف از قوانین است. مکرر و غالب بودن مطالب تشویقی درباره بزه‌کاری و قانون‌شکنی در قیاس فرا گرفته‌های ضد بزه‌کاری منجر به پذیرش بزه‌کاری می‌شود. ساترلند بر این عقیده است که کج‌رفتاری یادگرفته‌ای است، نه ارثی و محصول بهره‌هوشی، بنابراین در تعامل با دیگران آموخته می‌شود. بخش اصلی یادگیری کج رفتاری در حلقه درون گروه روی می‌دهد و رسانه‌های جمعی و مطبوعات نقش دوم را ایفا می‌کند. فرد وقتی که در پیوند اجتماعی با فرزندان، اقوام و دوستان، یا کسانی که در یک ساختمان و یک محله زندگی می‌کند، یا بر اثر کسب و کار و تحصیل با آن‌ها تماس پیدا می‌کند، بزه‌کاری را فرا گرفته و هر چه فراوانی، دوام و شدت این تماس‌ها بیشتر باشد به همان اندازه در معرض کج‌رفتاری قرار می‌گیرد (صدیق، ۱۳۸۶: ۴۸).

علت شناسی جرم سرقت در پرتو نظریه فرصت

ابتدا توسط کوهن، کلوگل و لند، تدوین و ارایه شده و سپس توسط فلسون و کلارک تکمیل شده است.

فرصت در تمام جرایم نقش دارد و مخصوص به یک جرم خاص نیست، فرصت‌های مربوط به هر جرم و مخصوصاً جرم سرقت، خاص است و فرصت تقارن زمانی و مکانی ایجاد می‌کند و در محله‌های متفاوت (بالای شهر یا پایین شهر) به‌طور متفاوتی توزیع شده است. به‌طور مثال، سرقت از کودکان در محله‌های پایین شهر آسان‌تر از سرقت در محله بالای شهر است و حتی نوع و روش ارتکاب سرقت هم در محله‌های متفاوت فرق دارد. فرصت‌های ارتکاب جرم سرقت رابطه نزدیکی با فعالیت روزمره دارد، فرضاً نبود همسر یا زوجین در خانه در ساعات مشخصی از روز که در محل کار به سر می‌برند. از طرفی ارتکاب جرم سرقت می‌تواند باعث بروز جرایم دیگر شود به‌طور مثال، ورود به خانه می‌تواند منجر به صدمه زدن یا تجاوز جنسی به ساکنان منزل شود.

وجود برخی از محصولات و سوسه‌انگیز مانند وسایل برقی یا وجود پول نقد، سوژه مناسبی برای ارتکاب جرم سرقت است. از طرفی تحولات اجتماعی و فنی فرصت‌های جدیدی برای ارتکاب جرم سرقت فراهم می‌کنند. فروشندگان سیار به دنبال جاه‌های پر

رفت و آمد هستند که به دنبال آن جیب‌برها و کیف‌قاپ‌ها نیز محیط شلوغ را می‌پسندند (سلیمی، ۱۳۸۰: ۳۳۷).

تحلیل علت شناسانه جرم سرقت در پرتو نظریه‌های جرم‌شناختی

الف) توصیف علت شناسی جرم سرقت در پرتو نظریه فعالیت روزمره این نظریه فعالیت روزمره در سال ۱۹۷۹ توسط کوهن و فلسون مطرح شد (سلیمی، ۱۳۸۰: ۳۳۸). و ابتدا در بزه دیده شناسی مطرح و سپس در جرم‌شناسی هم مورد استفاده قرار گرفته است (نجفی ابرند آبادی، ۱۳۸۳: ۱۶۶۰).

این نظریه بیشتر بر رویدادهای مجرمانه تاکید دارد و کمتر به وضعیت‌های ذهنی یا پیشینه مجرمان می‌پردازد (بیات و همکاران، ۱۳۸۷: ۶۱)

دیدگاه فعالیت روزمره بر این فرض مبتنی است که برای وقوع جرم باید میان حداقل سه عامل، تقارن زمانی و مکانی وجود داشته باشد. این سه عامل عبارتند از: وجود بزه‌کار احتمالی تحریک شده (A likely & Motivated offender)، وجود اماج به مناسب (A suitable Target) و فقدان محافظ کارآمد برای جلوگیری از وقوع جرم.

مکان در این نظریه شرط لازم و اساس است. بر اساس این نظریه، محیط شرایط مناسبی را برای بروز جرم ایجاد می‌کند و افراد بزه‌کار را به اهداف دلخواه برای ارتکاب جرم ترغیب می‌نماید. در تئوری فعالیت روزمره برای بروز جرم، چهار شرط لازم و ضروری است: شخص مجرم، هدف مورد نظر مجرمان، همگرایی مجرم و هدف در یک مکان و زمان مشخص و در نهایت عدم حضور کنترل‌کنندگان یا ناظران.

همگرایی این عوامل در یک مکان ویژه باعث بروز جرائم خاصی می‌شود، بر اساس این تئوری در بستر مکان و با وجود شرایط زیر ارتکاب جرم تسهیل می‌شود، یکی از طریق خصوصیات فیزیکی مکان و کمبود ظرفیت‌های کنترل اجتماعی، و دیگری تحت تأثیر فعالیت‌های روزانه و رفتارهایی که مردم از خود بروز می‌دهند. در واقع افراد اجتماع در حین انجام فعالیت‌های روزانه، فرصت‌هایی را برای ارتکاب جرم پدید می‌آورند و یا فرصت‌های انجام اعمال مجرمانه به بزه‌کاران می‌دهند. باز گذاشتن درب منزل هنگام خروج از منزل و یا ترک خودرو بدون قفل کردن آن، از جمله این فرصت‌هاست (کردلو، ۱۳۸۴: ۵۰)، همچنین نظریه فعالیت روزمره با عوامل زمان تاکید خاصی دارد.

روش‌شناسی تحقیق

در این پژوهش، جامعه آماری کلیه افرادی را شامل می‌شود که به جرم سرقت در سه ماهه پایان سال ۹۲ در زندان مرکزی کرمان بسر می‌برند، که تعداد آن‌ها ۲۸۸ نفر مرد بوده، صفت زندانی بودن و جرم سرقت، دو صفت مشترک جامعه مورد بررسی می‌باشد. واحد تحلیل را نیز در این تحقیق افراد سارق تشکیل می‌دهند. حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان تعیین شد که برای تعداد ۲۸۸ نفر، ۱۵۱ نمونه را شامل می‌گردید که بصورت تصادفی انتخاب شدند، ولی برای اطمینان بیشتر، از ۱۵۷ نفر پرسشنامه تکمیل شد. اطلاعات این بررسی از راه پرسشنامه جمع‌آوری شده است که شامل سوال در بخش‌های ذیل طراحی و پس از آزمایش مقدماتی و اصلاحات لازم برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است.

یافته‌های تحقیق

داده‌های بدست آمده از جامعه مورد مطالعه نشان می‌دهد که میانگین سن سارقین ۳۰/۸ و انحراف معیار ۶/۱ است. کمترین سن ۱۹ ساله و بیشترین آن هم ۵۵ ساله می‌باشد. این آمار توصیفی حاکی از آن است که میزان وقوع سرقت در بین جوانترها بیشتر از افراد میان سال می‌باشد (جدول ۱).

جدول ۱- تویع فراوانی جامعه مورد مطالعه بر حسب سن

وضع تاهل	فراوانی	درصد فراوانی	درصد جمعی
زیر ۲۴	۲۳	۶.۱۴	۶.۱۴
۲۵-۲۹	۴۸	۶.۳۰	۲.۴۵
۳۰-۳۴	۴۶	۳.۲۹	۵.۷۴
۳۵-۳۹	۲۶	۶.۱۶	۱.۹۱
۴۰-۴۴	۹	۷.۵	۸.۹۶
۴۵+	۵	۲.۳	۰.۱۰۰
کل	۱۵۷	۰.۱۰۰	

براساس داده‌های بدست آمده از افراد مورد مطالعه، ۸۶ درصد افراد شاغل هستند و فقط ۱۳٪ از افراد را بیکاران تشکیل می‌دهد. پس می‌توان گفت که عدم اشتغال منجر به سرقت می‌شود اما نکته قابل توجه در خصوص نوع شغل افراد است به طوری که

حدود ۲۱٪ از سارقین را کارگران ساختمانی و ۲۸٪ را افرادی تشکیل می دهند که به کارهای فنی نظیر مکانیکی، نقاشی و غیره اشتغال دارند. شغل های کاذب و دست فروشی با کمترین میزان به ترتیب ۱/۹٪ و ۳/۸٪ را شامل می شوند. شاید بتوان گفت که میزان اعتیاد هم در بین این دو قشر زیاد است و همچنین آشنایی این دو قشر به ویژه کارگران ساختمانی با ساختمان های نیمه کاره سبب شده که میزان آن ها بالا باشد (جدول ۲).

جدول ۲- توزیع فراوانی سارقین بر حسب وضعیت اشتغال

وضع تاهل	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
شاغل	۱۳۵	۰.۸۶	۰.۸۶۰
بیکار	۱۳	۰.۰۸	۰.۹۴
سایر	۹	۰.۰۷	۰.۱۰۰
کل	۱۵۷	۰.۱۰۰	

با توجه به داده های گردآوری شده، ۷۰٪ پاسخگویان اظهار داشته اند که به مواد مخدر اعتیاد دارند، و ۲۸٪ نیز منکر هر گونه اعتیاد هستند. از این میزان، ۱۰٪ به مواد مخدر سنتی (تریاک) و مابقی به مواد صنعتی و جدید معتاد می باشند. البته لازم به ذکر است که نمی توان نتیجه گرفت که علت ۷۰٪ سرقت ها اعتیاد است، بلکه این رقم نشانگر میزان همبستگی این دو مورد می باشد، به طوری که داده ها نشان می دهند حدود ۴۰٪ معتادین برای تهیه مواد مصرفی خود اقدام به سرقت می نمایند. میزان مصرف مواد هم در بین معتادین بدین گونه است که حدود ۵۰٪ روزانه کمتر از ۱۰ هزار تومان مصرف دارند (جدول ۳).

جدول ۳- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب اعتیاد و نوع مواد مصرفی

اعتیاد	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بلی	۱۱۱	۰.۷۰	۰.۷۱
خیر	۴۴	۰.۲۸	۰.۱۰۰
	۱۵۵	۰.۹۸	

داده‌های بدست آمده از جامعه مورد مطالعه نشان می‌دهد که ۷۳/۹٪ افراد دارای سابقه محکومیت بوده و فقط ۲۶/۱٪ فاقد سابقه محکومیت می‌باشند. از میان افراد دارای سابقه کیفری نیز ۳۱/۸٪ دارای سابقه سرقت (یعنی جرم مکرر) و ۲۸/۷٪ به جرم اعتیاد به مواد مخدر محکوم شده‌اند. توجه به آمار حاکی از آن است که بیش از دو سوم افراد سابقه‌دار هستند، لذا تکرار جرم در بین آن‌ها مشاهده می‌شود (جدول ۴).

جدول ۴- توزیع فراوانی بر حسب سابقه محکومیت

سابقه محکومیت	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
بلی (دارای سابقه کیفری)	۱۱۹	۹.۷۳	۹.۷۹
خیر (فاقد سابقه کیفری)	۴۱	۱.۲۶	۰.۱۰۰
کل	۱۵۷	۰.۱۰۰	

همانطوریکه جدول (۵) نشان می‌دهد ۴۵/۹٪ افراد دستگیر شده اظهار داشته‌اند که در زمان سرقت اصلاً پلیسی حضور نداشته و یا گشت پلیس نیز وجود نداشته است، و ۱۶/۶٪ نیز حضور پلیس را به ندرت گزارش نموده‌اند. فقط ۵/۱٪ عنوان کرده‌اند که در اغلب اوقات پلیس و یا گشت حضور داشته است. داده‌های بدست آمده نشان می‌دهد چنانچه حضور پلیس در محلات پررنگ باشد می‌توان از میزان انجام سرقت کاست.

جدول ۵- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب حضور پلیس

حضور پلیس	فراوانی	درصد فراوانی	درصد تجمعی
اصلاً نبود	۷۲	۹.۴۵	۶.۵۷
به ندرت	۲۶	۶.۱۶	۴.۷۸
گاهی اوقات	۱۹	۱.۱۲	۶.۹۳
اغلب اوقات	۸	۱.۵	۰.۱۰۰
کل	۱۲۵	۶.۷۹	

همچنین، حدود ۶۰٪ افراد اظهار کرده‌اند که دارای دوست و آشنای سابقه دار هستند

و اکثر آن‌ها نیز دستگیر شده‌اند. از این میزان حدود ۲۳٪ عنوان کرده‌اند که با این افراد ارتباط زیادی دارند و ۱۱/۵٪ نیز وجود ارتباط خیلی زیاد را تایید می‌کنند. بنابراین می‌توان گفت که وجود دوستان سابقه‌دار و میزان ارتباط فرد با این افراد می‌تواند در ارتکاب جرم افراد دخیل باشد (جدول ۶).

جدول ۶- توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب دوست داشتن یا آشنای سابقه دار

درصد تجمعی	درصد فراوانی	فراوانی	دوست سابقه دار
۳.۶۲	۵۹.۰۹	۹۴	بلی
۰.۱۰۰	۳.۳۶	۵۷	خیر
	۲.۹۶	۱۵۱	کل

جدول ۷- توزیع فراوانی افراد بر حسب میزان درآمد

درصد تجمعی	درصد فراوانی	فراوانی	میزان درآمد بر اساس هزار تومان
۰.۱۱	۲.۱۰	۱۶	۰۰.۱
۳.۶۲	۸.۴۷	۷۵	۰۰.۲
۲.۸۴	۴.۲۰	۳۲	۰۰.۳
۱.۹۱	۴.۶	۱۰	۰۰.۴
۵.۹۲	۳.۱	۲	۰۰.۵
۰.۱۰۰	۰.۷	۱۱	۰۰.۶
	۰.۹۳	۱۴۶	کل

۴۵

نتایج نشان داد که ۱۰ درصد افراد مورد مطالعه، درآمد کمتر از ۳۰۰ هزار تومان ماهانه دارند که نشانگر زیر خط فقر است و ۴۷/۸٪ که بالاترین میزان را نیز شامل می‌شود. دارای بین ۳۰۰ هزار تومان تا ۶۰۰ هزار تومان هستند. یعنی درآمد آن‌ها پایین یا متوسط رو به پایین است. ۷٪ دارای درآمد بیش از ۱/۵ میلیون تومان می‌باشند. این داده‌ها

نشان می‌دهد که افراد علیرغم اینکه شاغل هستند، ولی درآمد کافی برای امرار معاش و یا حیثاً تأمین مواد مصرفی خود را ندارند و شاید بهترین روش را در سرقت می‌دانند و از این طریق، کمبود خود را جبران می‌نمایند. همچنین نتایج نشان داد که میانگین درآمد افراد ۶۵۰ هزار تومان می‌باشد که کمترین آن ۳۰۰ هزار تومان و بالاترین مبلغ ۳ میلیون تومان است (جدول ۷).

نتیجه‌گیری

وقوع جرم، معلول انگیزه‌ها، شرایط، علل و عوامل پیچیده و متعددی است که موضوع علوم مختلفی چون: حقوق جزا، جرم‌شناسی، روانشناسی جنایی، جامعه‌شناسی، اقتصاد است. تحقیق حاضر به دنبال بررسی علمی و موشکافانه پدیده سرقت است و سعی می‌کند ضمن ریشه‌یابی عوامل موثر در بروز این پدیده راهکارهای پیشگیری از آن را احصاء نماید. سرقت یکی از جرایمی است که به دلیل فراگیر بودن و وقوع فراوان آن، مورد توجه ویژه اندیشمندان و آسیب‌شناسان اجتماعی و مراکز انتظامی - امنیتی قرار می‌گیرد. علاوه بر این گسترش، تنوع و پیچیدگی‌های مربوط به وقوع جرایم به ویژه سرقت‌ها لزوم توجه خاص به آن و بررسی علمی و دقیق آن جهت شناخت کامل و ارایه راهکارها و شیوه‌های کاربردی پیشگیری از آن را مضاعف می‌نماید.

پژوهش‌های جامعه‌شناختی در مورد عوامل اجتماعی وقوع و شیوع سرقت، بیانگر این است که بین سرقت و افزایش بی‌رویه جمعیت، افزایش بیکاری، فقر، بالارفتن مخارج زندگی و تغییرات سریع در الگوی مصرف، تغییر در هرم سنی و جوانی جمعیت و تراکم جمعیت مهاجر و جابجایی جمعیت رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. افرادی که در مناطق شلوغ زندگی می‌کنند، جایی که کنترل‌های غیررسمی از بین رفته و افراد احساس گمنامی می‌کنند، آمادگی بیشتری برای سرقت دارند. علاوه بر این فراهم بودن زمینه‌های سرقت به دلیل کاهش کنترل‌های رسمی و غیررسمی و عدم رعایت موارد ایمنی توسط مردم، موجب افزایش سرقت در جامعه می‌شود. برخی از عوامل اجتماعی سرقت را که در نتیجه تحقیقات مختلف به دست آمده است و در این پژوهش نیز با مدارک و اسناد فراوان و مستند به اثبات رسید می‌توان به شرح زیر بیان کرد: ۱- تراکم جمعیت؛ ۲- بی‌توجهی یا کم‌توجهی دستگاه‌های انتظامی به موقعیت‌های مکانی و زمانی در کنترل و برقراری امنیت مناطق شهری؛ ۳- پدیده گمنامی و ناشناخته بودن هویت واقعی افراد؛ ۴- کمبود و ضعف نیروهای کنترلی انتظامی و امنیتی در مناطق و مراکز شلوغ و پرتردد؛

۵- در معرض دید و دسترس بودن اهداف و مقاصد مجرمانه؛ ۶- داشتن سابقه کیفری؛ ۷- گسیختگی خانوادگی؛ ۸- فقر و محرومیت مادی؛ ۹- مهاجرت و حاشیه نشینی؛ ۱۰- اعتیاد به مواد مخدر. در تبیین شناختی روانشناختی جرم سرقت چنین می‌توان اظهار کرد که فقر عاطفی از عوامل فردی جرم سرقت است. کودکانی که در خانواده‌های طلاق رشد کرده‌اند یا والدینی که تربیت صحیحی برای فرزندان خود در نظر نگرفته‌اند. محرومیت یا شکست در ارضای تمایلات وقتی که انسانی میل دارد به هدفی برسد ولی به علت وجود موانع دچار ناکامی می‌شود. بنابراین شیوع انواع سرقت در میان گروه‌های فقیر واکنشی در برابر این ناکامی‌هاست. که بنوعی باعث بروز خسارت و زیان به افراد می‌شود. گاهی فرد با توجه به نبود امکان دستیابی به موقعیت‌های دلخواه، دچار پرخاشگری یا حسادت می‌شود و اعمال ضد اجتماعی ناکام ماندن خود را از طریق سرقت جبران می‌کند. با توجه به نتایج و یافته‌های پژوهش حاضر راهکارها و پیشنهادات عمده برای کاهش ارتکاب بزه سرقت و ایجاد امنیت در جامعه را می‌توان راهکارهای زیر را ارایه داد:

راهکارهای وضعی - انتظامی

- افزایش کارایی پلیس از طریق ارتقای اقدامات درون سازمانی؛
- تعبیه کیوسک ثابت پلیس در محلات؛
- آموزش‌های همگانی در جهت آگاه‌سازی مردم در به کارگیری تجهیزات حفاظتی پیشرفته نظیر استفاده از قفل‌های محکم، نصب میله‌های فولاد و غیره...؛
- اتخاذ راهکارهای لازم برای شناسایی مأمورین آب، برق، گاز و... (نظیر متحدالشکل کردن لباس) جهت پیشگیری از سرقت؛
- شناسایی و رفع ایرادات آسیب‌پذیر منازل و مغازه‌ها که امکان ورود سارقین را تسهیل می‌کند؛
- برنامه‌ریزی برای نگهداری اموال عمومی (کابل مخابرات و...)
- پارک کردن خودرو در پارکینگ‌های اختصاصی، در غیر این صورت در اماکنی که دارای روشنایی و دید کافی باشد؛
- استفاده از سارقین برای شناسایی نقاط قوت و ضعف سیستم‌های امنیتی و راهکارهای مقابله سرقت؛
- اجرای طرح‌هایی نظر نگهبان محله یا پارکبان، بویژه در محلاتی که ساخت و ساز در آن زیاد است تا سرقت از ساختمان‌های نیمه کاره به حداقل برسد؛

- کنترل بازارهای غیرقانونی و شناسایی مالخرها؛
- تهیه بانک جامع اطلاعات سارقین و مال خرها؛
- کنترل و نظارت بر عرضه تجهیزات و وسایل ارتکاب جرم (کلید سازی و غیره...)
- افزایش گشت‌های پلیس و غیرقابل پیش‌بینی کردن زمان واحدهای گشتی؛
- تهیه و توزیع بسته‌های آموزشی جذاب در قالب CD صوتی - تصویری که آخرین شگردهای سارقان و راه‌های مقابله با آن را به مخاطبان تفهیم کند؛

منابع

- ابرنبادی، ع و نجفی، ح. (۱۳۸۷)؛ تقریرات جرم‌شناسی، کنترل اجتماعی جرم و واکنش اجتماعی).
- بارانی، م و مقیمی، م. (۱۳۸۹)؛ فرصت و تمایل مرتبط کردن تدابیر پیشگیرانه با بزه‌کار و محیط اجتماع، مجله مطالعات پیشگیری از جرم.
- بی‌نا (۱۳۹۰)؛ بررسی سرقت از دیدگاه جامعه‌شناسی، نشریه مطالعات علوم اجتماعی ایران، (دانشگاه آزاد خلیخال)، پیش شماره ۳.
- توکلی، م. (۱۳۸۴)؛ شناسایی و تحلیل کانون‌های جرم خیز شهری، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علوم انتظامی.
- حسینی، ف. (۱۳۹۰)؛ نقش ارزیابی شناختی در تبیین رابطه ابعاد فرزند پروری یا هیجانات تحصیلی ریاضی و تنظیم هیجانی.
- رابینگنم، ا و اینبرگ، م. (۱۳۸۳)؛ رویکردهای نظری هفت‌گانه در بررسی مسائل اجتماعی، ترجمه رحمت‌اله صدیق سروستانی، تهران دانشگاه تهران.
- فلسون، م و کلارک، رو. (۱۳۸۷)؛ فرصت و بزه‌کاری، نگرش کاربردی برای پیشگیری از بزه‌کاری، ترجمه محسن کلانتری و سمیه قزلباش، زنجان، نشر دانش.
- کلانتری، م. (۱۳۸۸)؛ طرح شناسایی و تحلیل کانون‌ها جرم خیز شهر تهران، دفتر تحقیقات کاربردی پلیس پیشگیری انتظامی.
- کردلو، ج. (۱۳۸۶)؛ نقش کاربری اراضی در پیشگیری از جرم سرقت ابهر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه شهید بهشتی.
- کی‌نیا، (۱۳۷۰)؛ ترجمه کتاب گس، ریموند.
- گلدوزیان، ا. (۱۳۷۲)؛ حقوق جزای اختصاصی، تهران، جهاد دانشگاهی.
- گیدنز، آ. (۱۳۸۴)؛ جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری، تهران، نشر نی.
- مرشدی، م. (۱۳۸۸)؛ بررسی عوامل موثر در انتخاب مکان سرقت، مطالعه موردی سرقت منازل در شهرستان

خوی، مجله پیشگیری از جرم، سال چهارم، شماره ۱۳.
- ممتاز. ف. (۱۳۸۱)؛ انحرافات اجتماعی، تهران، شرکت سهامی انتشار.

